

[Aksel Larsen.]

I 1920 mente Socialdemokratiet, det Parti, det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch er Ordfører for, at man for et Grundlovsforslag om Republik kunde faa 45 pCt. af Vælgerne Stemmer, for ellers havde man ikke stillet det. Man vil vel ikke komme her og fortælle, at Socialdemokratiet har arbejdet saa slet siden 1920, hvor det har haft sin store Fremgang, at Vælgerne er blevet mindre republikanske end dengang?

Saa kommer § 3. Den lyder saaledes:

„Statsraadet“

— det er det, vi kalder Regeringen eller Ministeriet —

„vælges af Rigsdagen efter hvert Valg. Antallet af Statsraadsmedlemmer og Forretningernes Fordeling imellem dem fastsættes ved Lov. Statsraadets Medlemmer (Ministrene) er ansvarlige for Regeringens Førelse; deres Ansvarlighed bestemmes nærmere ved Lov. De kan af Rigsdagen tiltales for deres Embedsførelse. Tiltalen sker umiddelbart for Landets højeste Domstol.“

I 1920 var det politisk rigtigt og praktisk muligt at gennemføre et System, hvorefter Regeringen skulde vælges af Rigsdagen. Nu er det fuldkommen umuligt at gennemføre et System, hvorefter Regeringen ikke besidder Rigsdagens Tillid! Jeg synes, den Forklaring er lidt for langt ude.

Saa er der Spørgsmaalet om 1920. Det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch siger, at mine Anskuelser angaaende Kongens Magt og Myndighed er meget fantastiske. Jeg tillod mig at raabe op til det ærede Medlem: Hvad saa med 1920? Ja, sagde det ærede Medlem, det har Statsministeren svaret paa, saa det behøver jeg ikke. Jeg tillod mig at sige: Det passer ikke. Jeg kan heller ikke tage de Udtalelser, den højtærede Statsminister kom med, som et Svar, i hvert Fald vil det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch, der vistnok har Historie som Fag, ikke kunne godkende, hvad Statsministeren har sagt om den Ting. Det staar at læse i Folketingstidende Sp. 516, det drejer sig om fire Linier, som jeg gerne vil citere. Den højtærede Statsminister afviser et Ændringsforslag af Det frie Folkeparti med den Motivering, at det

„vilde give Kongen en Adgang til at blande sig i politiske Spørgsmaal, som den danske Konge heldigvis, saa længe jeg kan huske tilbage, har ønsket at være fritaget for.“

Det er beklageligt, hvis den højtærede Statsminister skulde lide af momentant Hukommelsestab, vi andre husker i hvert

Fald udmærket 1920. Om 1920 siger det ærede Medlem Hr. Christmas Møller, at det, der skete, var ikke andet, end at Kongen krævede at faa udskrevet Valg. Jeg vil ikke give mig til at diskutere Sagen med det ærede Medlem Hr. Christmas Møller, fordi det har ringe Betydning for de Realiteter, jeg har opkastet til Drøftelse. Jeg vil derfor for Nemheds Skyld foretrække at gaa ind paa det ærede Medlems Betragtning: Det eneste, Kongen krævede, var at faa udskrevet Valg. Jeg er imod at indrømme Kongen denne Ret, derfor har jeg stillet mit Ændringsforslag. Selv om det var Tilfældet, at Kongen kun havde forlangt dette i 1920 og afskedigede Ministeriet Zahle-Stauning med Paaberaabelse af, at Grundloven gav ham Ret til dette, ændrer det ikke det Faktum, at jeg mener, at Kongen ikke bør have denne Ret.

Jeg stillede i Gaar et Spørgsmaal til Juristerne blandt Medlemmerne i dette høje Ting. Jeg spurgte dem om følgende: Naar det udtrykkeligt staar i Loven, at Opløsningsretten er ubetinget og ikke begrænset af noget som helst, kan det saa senere, hvis Kongen benytter sig deraf mod Rigsdagens Vilje, nytte, at Rigsdagen siger: Der var et Udvalgsflertal, som var af en anden Mening, Deres Majestæt! Jeg har faaet Svar fra det ærede Medlem Hr. Hasle, og takker det ærede Medlem, fordi han er gaaet ind paa Spørgsmaalet. Det ærede Medlem Hr. Hasle siger, at et Udvalgsflertals Mening naturligvis ikke har saa stor Betydning som en Grundlovsbestemmelse, men den har nogen Betydning. Jeg ved godt, at et Udvalgsflertals Mening eller det, en Minister siger ved Fremsættelsen eller Behandlingen af et Lovforslag, kan have Betydning for Lovens Fortolkning, imidlertid kun for det Tilfælde, at der er noget at fortolke, ikke naar det Tilfælde, som foreligger til Debat, er aldeles klart og utvetydigt. Hvad angaar den foreslaaede Grundlovsparagraf om Kongens Beføjelse, er den imidlertid absolut klar og utvetydig, den siger: Kongen udnævner selv sine Ministre. Den siger ikke noget om, at disse Ministre skal besidde Rigsdagens Tillid, og den siger, at Kongen — naturligvis med Kontrasignatur af en af sine Ministre — kan opløse og hjemsende Rigsdagen, regere uden Rigsdag o. s. v. Der er ingen Mulighed for Misforstaaelse af, hvad der staar i disse Paragraffer, der er ingen Mulighed for Fortolkning, og derfor tror jeg ikke, at Udvalgsflertallets Mening faar nogen som helst Betydning i den Retning. Det er ogsaa min Opfattelse, at det